

Toelichting bij maatregelenlijst Duurzaam bodembeheer Someren

Wat is goede bodemkwaliteit?

De bodemkwaliteit is goed als de bodemstructuur, bodemchemie en het bodemleven zodanig zijn dat het gewas voldoende vocht en voedingsstoffen op kan nemen. Daarmee is er een wisselwerking tussen input die dit vereist (aanvoer organische stof, bemesting, ontwatering, bodembewerking) en rust (beperkingen bodem kennen, weinig bodemverstoring, geschikte gewassen).

Er zijn dan weinig verliezen van nutriënten en het vermogen van de bodem om water te bergen en te leveren is groot; het gewas kan optimaal groeien. Het bodemleven is in staat nutriënten beschikbaar te maken, de bodemstructuur goed te houden en de weerbaarheid tegen ziektes hoog te houden. Zodoende is duurzame voedselproductie mogelijk.

Welke problemen met bodemkwaliteit zijn relevant voor Someren?

De bodem in Someren bestaat grotendeels uit arme zandgronden waarbij vier problemen het meest relevant zijn:

- 1) Een probleem is een beperkte beschikbaarheid van nutriënten. Een zandbodem levert van nature weinig nutriënten. De bouwvoor is beperkt van omvang. Er is een sterke afhankelijkheid van de aanvoer van organische stof en mest om het bodemleven te stimuleren om nutriënten voor de plant beschikbaar te maken.
- 2) De gronden zijn droogte gevoelig. Zandbodems met een beperkte bouwvoor en een laag organische stofgehalte hebben beperkt vochtleverend vermogen.
- 3) Door intensief gebruik (smalle gewasrotatie, frequente betreding met zware machines, intensief graslandgebruik) kan bodemverdichting ontstaan. Bodemverdichting beperkt de beworteling en doorlatendheid van de bodem. Hierdoor ontstaat in de winter en het vroege voorjaar wateroverlast, in de zomer een vochttekort en neemt de beschikbaarheid van nutriënten af.
- 4) Van nature is in de ondergrond in grote delen van Someren een storende laag aanwezig. Deze laag kan op verschillende diepten voorkomen en bestaat uit zeer fijn zand, leem of veenresten (oude vennen). De effecten zijn vergelijkbaar als bij 3. De mogelijkheden om maatregelen te nemen zijn echter anders!

Welk handelingsperspectief is er?

Van belang is om te werken aan een thema, niet aan een maatregel. Let daarbij op beperkingen vanuit de bodem. Er zijn grenzen aan maakbaarheid. Het gaat niet om ingrepen in de bodem maar meer om wat goed bodembeheer u kan opleveren.

Het bevorderen van goede bodemkwaliteit heeft talloze voordelen:

- Verhogen waterinfiltratie
- Verhogen vochtleverend vermogen
- Verhogen nutriëntbeschikbaarheid
- Verminderen uit- en afspoeling van nutriënten
- Duurzame productie passend bij kringlooplandbouw
- Verhogen weerbaarheid tegen ziektes
- Aanpassing aan klimaatverandering (droog en nat)

Bevorderen van goede bodemkwaliteit is een manier van werken en vraagt een lange termijn aanpak. Met dezelfde maatregelen kan gewerkt worden aan alle vier de problemen: lage nutriëntbeschikbaarheid, laag vochtleverend vermogen en bodemverdichting (door beheer en natuurlijk). Het uitvoeren van meerdere maatregelen is effectiever. Het moet gaan om aanpassing van beheer niet om eenmalige ingrepen.

Subsidie maatregelen

Diverse projecten in Someren worden gebundeld tot een bodemtraject. Voor allerlei maatregelen is een subsidiebijdrage tussen 25- 40% mogelijk. Het totale budget van € 160.000,-- vanuit deze regeling zal verdeeld worden over meerdere ondernemers, met een maximaal bedrag van € 10.000,-- per ondernemer. Met de subsidieregeling willen we het toegankelijker maken om een maatregel of werkwijze te proberen. Dan kan er een jaar ervaring worden opgedaan tegen minder kosten of risico, waarna beslist kan worden of hier mee verder wordt gegaan. De subsidie is eenmalig. Daarom is het goed om te onderbouwen waarom subsidie nodig is, en hoe men met de maatregel verder kan gaan zonder subsidie. Dit wordt gezamenlijk in gesprek gedaan, als voorbereiding voor een subsidieaanvraag.

Maatregelenlijst

Er is een maatregelenlijst opgesteld. Hierin zijn maatregelen uitgewerkt waarmee in Someren gewerkt kan worden aan betere bodemkwaliteit. De lijst is ter inspiratie. Andere ideeën zijn mogelijk en kunnen voorgelegd worden aan een taskforce van agrariërs uit het gebied. Van belang is om een goed verhaal bij een maatregel te hebben. Een goede maatregel slecht uitgevoerd is een slechte maatregel (bijvoorbeeld te vroeg het land op met lage druk banden).

De lijst bevat diverse maatregelen die onder de volgende onderwerpen vallen:

- Verhogen organische stof toplaag
- Bemesting
- Groenbemesters
- Andere gewassen
- Andere grondbewerking
- Storende laag opheffen
- Monitoring
- Watermaatregelen voor verbetering bodemkwaliteit
- Natuurinclusieve landbouw voor verbetering bodemkwaliteit
- Landschapsbeheer voor verbetering bodemkwaliteit